

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 < 05 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, szeptember 23.

A Reichsrath megnyitása.

A négy hónappal ezelőtt elnapolt osztrák birodalmi gyűlés ma tartotta megnyitó ülését; ideje, hogy ismét figyelemmel kísérjük a szomszédunkban végbemenő eseményeket, melyek mind közelebbről érdekelnek bennünket.

Badeni gróf ismeretes nyelvrendelete, mely megszorította Csehországban a német nyelv használatát és kiterjesztette a cseh nyelv jogait, úgy összevissza kavarta az anélkül is bonyolódott osztrák viszonyokat, hogy a Galicziában erélyes és eszes diplomatának bizonyult Badeni sehogyan sem tudja megtalálni a kivezető utat. A választásokon összetörte a liberális pártot, de nem tudott magának határozott többséget alkotni a parlamentben. Így történt azután, hogy mikor a választásoknál szenvedett vereség és a nyelvrendelet miatt elkeseredett német liberálisok megindították a féktelen obstrukciót — Badeni gyengének bizonyult és nem tudván okosabbat tenni, elnapoltatta a birodalmi gyűlést.

Azóta hónapok multak el, de a helyzet nem javult semmit, sőt még jobban kiélesedtek az ellentétek. A német liberálisok elkeseredésükben annyira mentek, hogy mikor izgatásukat bent az országban megakadályozta a rendőrség, Németországba mentek tüntetni s nyíltan proklamálták a pangermán törekvéseket. Természetesen a csehek sem maradtak tét-

lenül. Német-gyűlöletükben annyira mentek, hogy még a vendéglőkből is kinézték az idegeneket, akik németül beszéltek.

Mindez még nem birta volna Badenit arra, hogy a kibontakozás útját a parlamentben keresse. Hanem őt is az ösztökélte, ami Bánffy miniszterelnököt, hogy t. i. küszöbön a kiegyezés megújítása, vagy legalább is a provizorium megkötése és tovább már nem lehet halasztani a delegátusok megválasztását. Hozzá járult még mind ehhez az a szerencsétlen körülmény, hogy az augusztusi árvizek rémes pusztításán mielőbb kell magának az államnak enyhíteni. Ez birta arra, hogy újra összehívassa a reichsrathot, melynek most legelőbről, az elnökválasztástól kell kezdenie a megalakulás lassu processusát.

A parlamenti pártok viszonyait illetőleg csak annyi változott, hogy Badeni megnyerte a kath. néppárt támogatását. Ez jelentékeny nyereség lenne az osztrák miniszterelnökre, ha ez a párt nem kötött volna ki feltételeket, amelyek már magában a pártban is visszavonást keltettek. Ebenhoch u. i., a pártnak egyik vezére, szigorubb rendszabályokat akar az obstrukció ellen, pártjának nagyobb része ellenzte azokat. Továbbá a párt nem csatlakozott állandóan a többséget képező pártokhoz, miután programját nem akarja feladni, hanem csak arra ígerte támogatását, hogy az obstrukciót megszüntessék s a három legszükségesebb javaslatot megszavazzák, hogy így fennakadást ne szenvedjen az állam rozoga gépezete.

Ezzel szemben a német haladó és liberális pártiak, szocialisták és Stoja-
lovszky hívei annál elkeseredettebben tartanak az obstrukció mellett s azt határozták, hogy még a ház megalakulását is megfogják akadályozni. Sikerül-e keresztül vinni tervüket? — a legközelebbi napok fogják megmutatni.

Ha ennek a sok bonyodalomnak csak az lenne a vége, hogy elsöprik Badeni gróf kormányát, — az még nem érintene oly közletről bennünket. De ha megakadályoznák odaát az alkotmányos életet és életre keltenék a föderalizmust, — akkor elérkezik reánk is a cselekvés ideje; de akkor szükség lenne Andrassy Gyula gróf geniejére és erélyességére. Ezt pedig hiába keressük kormányfőrfiainkban. Nehogy keservesen kelljen megfizetnünk ezt a feltűnő hiányt!

A császári beszéd megörökítése.

II. Vilmos császár beszédének megörökítéséről készül a fővárosi ügyész holnap előterjesztést tenni a fő- és székváros tanácsának. Méltó gondolat arra, hogy lelkesedéssel fogadják.

A »Budapesti Hírlap« igen helyes pro-
pózióval áll elő már mai vezércikkében, mely által valóban leghelyesebben volna keresztül vihető ez eszme. A történet író így szól: már följegyezze, örökítse meg azt a művész. Lássuk az ország legjelesebb festőjétől a királyi terem pompáját lefestve, Ferencz József királyt és Vilmos császárt együtt, a szónokot, a mint beszél, a hatást a fényes társaságra, a történeli

A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

Virág Sándor.*

Eredeti népszimű 3 felvonásban.

Irtá: KISS REZSŐ.

HARMADIK FELVONÁS.

6-ik JELENET.

(Julis. Sándor.)

Julis (A házból — hol zene szól — jön ki.)
Csak huzzátok! Ezt a nótát huzatta mikor viték katonának... e mellett fogadtuk meg még egyszer, hogy soha egy mást el nem hagyjuk... nem feledjük! (Esteledik.) (Körül néz.) Ez ő!

Sándor: (a ház előtt ül és töpreng:)

Nem tudok nyugodni!

Julis: (félre.) Nem! nem bírom tovább megállani! Megkövetem! (fent) Sándor!

Sándor: Ki az? Te vagy?

Julis: Én vagyok! (oda megy Sándorhoz s szemlesütve meg áll előtte.)

Sándor: Mi hoz téged ide? Miért nem hagysz magamra, mint eddig?

Julis: A szívem hozott... a szerelmem!

* Mutatvány szerzőnek a ma este színre kerülendő népszimű művéből.

Nagy bűnöm van, de még nagyobb szerelmem! Bocssáson meg, vegye vissza az átkát! Hiszek már! Megtanultam azt is szenvedéseim árán! Szeretlek végtelen! (Átöleli.)

Sándor: (Kibontakozik az ölelésből.) Megbocsátok, mert szánlak! (Indul a házba)

Julis: Ne sajnálja legalább a szavát, ha már megtált is. Ne hagyjon itt... talán most lát utójára!

Sándor: (Megáll s maga elé mélyed.)

Julis: Hát az az édes hajtás csakugyan kiveszett már a szívéből, a mit én ültettem oda.

Sándor: Te tépted ki a hütlenségeddel!

Julis: Visszaültetem. Sándor, hát csakugyan szeret? Erre szöjjön!

Sándor: (félre) szeretlek is... gyűlöllek is, az Isten tudja azt csak, hogy mi az, a mit én érzek! (fent) Ej mit érnél te már avval is! Két felé választottad az utunkat, eredj te a tiéd, én is megyek a magamén! (félre) Ha boldogtalaná tett is, én nem teszem becselenné ura — van én már csak szeretője lehetnék. (Be a házba)

Julis: (tántorogva) Megtudtam hát... óh bár sohse tudtam volna meg! Nem szeret. Véggé kidobott a szívéből. Oh hát lehetett olyan szerelemnek úgy elmulni! Nem! Nem

szeretett akkor soha. (zokogva) Jól van Sándor elválnok hát örökre, te akarod... nem kerülök elibed többé, csak a más világon! Ha kialudt a szerelmed, véle alszik ki életem világa is... Nem bírom el ezt a terhet.

7-ik JELENET.

(Váltak. Kata.)

Kata: Tudtam, hogy megint itt öled magadt. Mit bugsz egyre. Gyere már! Kezdődik a táncz!

Julis: Nem Kata! nem vagyok én bus, jó kedvem van... felperditett a zene! Fittyet hányok a világnak csak azért is! Csak azért jöttem ki erre a jó hús levegőre, mert a fejem fáj.

(Belülről zene hallik!)

Kata: Hallod csak! Szól már!

(Illegeti-billegeti magát.)

8-ik JELENET.

(Váltak. Egy suhancz.)

Suhancz: Gyere már Katikám, rozmarin-gom, hadd tánczolom ki magamat kedvemre!

Kata: (suttogva) Nos csak lassan, mert még ki eszelnek valamit.

Suhancz: Mit? Hogy szeretlek?

Kata: (a Suhancz szájára teszi kezét) Pszt!

Valódi első minőségű, hegyi fehér és vörös borok olcsó árban kaphatók Czegléd Sándornál „ZÖLDFÁ” szállodában.

Az árak a hirdetési rovatban olvashatók.

arcsképeket, a kik jelen voltak és hallották. Az új királyi palota vagy a Nemzeti muzeum őrizték ezt a képet, melyet a jelenkor mint becses ereklyét hagyjon az utókornak emlékül. Arany keretén olvasható legyen Vilmos német császár beszéde a magyarokhoz, az ő dicsőségére a jövőndő magyar nemzedék előtt. Záloga Poroszország barátságának.

Tömeges felebbezés a színház ügyben.

— Nem lehet kisajátítani —

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg nagy többséggel elhatározta hogy a Bazárszoros kibővítésével együtt megoldja az oly rég óta vajdó színházkérdést és pedig olyképen, hogy a kisajátítandó épületek helyére építi, homlokzattal a Bémertér felé, a színházat, míg a kiszélesített Bazárszoros mellett egy nagyobb szabású Bazárépületet emelnek s ennek a jövedelméből fedezik az egész művelet keresztülvitelére szolgáló költségek annuitását.

A közgyűlés ezen határozata ellen gyűlnek a felebbezések.

Elsősorban dr. Fodor Gyula ügyvéd felebbezte meg a közgyűlés határozatát.

Tegnap délután pedig dr. Radó Ignác és Beczka János bizottsági tagok adták bé egyik helybeli lapban már ismertetett rőfös hosszú felebbezésüket.

De még egy harmadik felebbezés is került az iktatóba tegnap.

Mayer Sándor törvényh. biz. tag akinek a házáat szintén kiakarják sajátítani. nyújtotta be a legújabb felebbezést a közgyűlés többségének akarata ellen.

Mayer Sándor felebbezésének bevezető részében azt vitatja, hogy Nagyvárad tisztán üzleti szempontból akarja a jól jövedelmező bazárt felépíteni. Kijelenti különben, hogy nem szól a Bazárszoros kibővítés, s színházépítésről s az ezekhez szükséges költségekről. De hogy a szükséges telkeket kisajátítás útján akarja a város megszerezni, ez ellen mint érdekelt háztulajdonos kénytelen tiltakozni.

Ezután következnek a tulajdonképeni felebbezés, melyet az alábbiakban szószerint közölünk.

Az 1881. évi XL-ik törvényzcikk 1. paragrafussa részletesen felsorolja az eseteket, a melyben kisajátításnak helye van ezen felül a 3. paragrafus világosan és félre nem értelmezhető módon körülírja, hogy törvényhatósági joggal felruházott városoknak helye van a kisajátításnak az utcák és közterek

Mig a bajuszod ki nem nő, ne tudja ezt meg senki!

Suhancz: Gyere már rózsám!

Kata: (Köhög — majd nagyon hangosan beszél) Hál lelkem Julis gyere már te is . . . jaj de járjuk reggelig.

Julis: Megyek mindjárt! (Kata és Suhancz tánczolva el a házba.)

Julis: Ugy forog velem a világ mint a rézszeg emberrel . . . Eg az arcom, a lelkem meg fázik . . . hogy szinte remeg bele. Nem lesz hát nyugtom soha! Nincsen már reményem sem! . . . elfujta a bánat szele. Óh de fáradt vagyok testbe, lélekbe . . . pihenni vágyom . . . pihenni, oda hol nem fáj semmi . . . anyám sirja mellett. Ott! . . . Ottan szakadjon ki lelkem, mint jajgató szél a dombnyíláson . . . akkor megszűnik minden szenvedésem . . . (Tántorogva.) Nem bírom már az életet, nagy teher az nekem! Megyek hozzád édes anyám . . . a sírodnál imádkozom még egyszer azután az a kis tó, melyik ott van a temető szélén, meggyógyítja minden bajomat.

Jól van Sándor, nem leszek hát többé az utadban . . . kitérek előled . . . majd elta- kar egy kis kereszt . . . Neked megbocsátok áldjon meg az Isten, a mint engem megvert,

szabályozására, s közegészségügyi, kereskedelmi, forgalmi s közbiztonsági czélokra szolgáló épületek emelésére.

A törvény ezen intézkedése szerint Nagyvárad város, miután a Bémer tér rendezésének részben áldozatul esendő Sáfrád féle telek már tulajdonná, képezi, kisajátítási jogot nyerhet a Fő-utca említett részének kibővítéséhez szükséges 8 méter széles terület megszerzéséhez, de csakis ehhez, mert csak az a 8 méter szélesség képez oly területet, a mely az utca rendezéséhez szükséges s ha Nagyvárad város ezt a nyolcz méter szélességet megszerzte s ezzel a Fő-utczát meg bővítette, ez alig néhány lépésnyire tervezett párhuzamos új utca nyitására szükséges feltétlenül elegendő.

A törvényhatóság határozata azonban nemcsak ezt a 8 méter szélességet czélozza kisajátítás útján megszerezni, hanem azokat a területeket is, kisajátítani rendeli, a melyekre a színház kiépítése és Nagyvárad város részére, a város közepén, a város legelőkelőbb, legelőkelőbb helyén egy dunn jövedelmező bérház emelése van tervbe véve és hogy ez a bérház minél több jövedelmet hajtson, úgy van tervezve, hogy mind a négy oldala utcára nézzen.

E végből és nem a forgalom könnyítése czéljából — mert erre a Fő-utca kiszélesítése esetén szükség nincs — van tervbe véve a párhuzamos új utca is, ami egyszersmind annak a kívánalmának is elegendő lenne, hogy a színház szabadon álljon.

Városi szempontból ez nem rossz számítás, és igaz. Ha ez így létesülhetne, a tervbe vett művelet igen olcsó dolog lenne, mert Nagyvárad város a Fő-utca kiszélesítése és a színház felépítése mellett egy oly jövedelmi forrásra tenne szert, a mely az utca szélesítése és a színház építési költségeit mindjárt kezdetben is bőven fedezné, később pedig a forgalom, kereskedelem, ipar és más egyéb tényezők természetesen emelkedése mellett abban még más egyéb szükségletek is fedezetet találnának.

Ez valóban nem rossz számítás, csak hogy ezt a számítás halomra dönti az idézett 1881 ik évi 40. törvényzcikk, mert e szerint kisajátítások helye lehet ugyan a Fő-utca kibővítése czéljából, de nem lehet helye az utcabővítéssel összefüggésben nem álló fényüzési kérdések megoldása végett s így nem lehet helye színház építés végett sem, mert a színház szép és nemes czelokra szolgáló s kétségtelenül kellemes szórakozási helyiség, de nem közegészségügyi, nem kereskedelmi, nem forgalmi és nem közbiztonsági intézmény. És nem lehet helye kisajátításnak az utcabővítéssel összefüggésben szintén nem álló bérház emelése végett.

Az e czélból elhatározott kisajátítást a törvény éppen úgy nem engedi meg, mint a színházépítés czéljaira való kisajátítást. Egy bérház szintén nem eshetik a törvényben meghatározott épületek fogalma alá s miután a törvényhatóság határozottan érintette, a bérház tervezése csak nyereszkedési szempontból indul ki, meg vagyok győződve, hogy Nagyvárad város a törvény megértése nélkül erre kisajátítási jogot nem nyerhet és nem gyerheti meg ezt a jogot a párhuzamos új utca nyitására sem, mert ennek a tervszerinti megnyitását kizárólag csak a színház és a bérház tervezése vonja maga után. A törvény és kisajátítás tekintetében különbséget tesz Budapest főváros és a törvényhatósági joggal felruházott városok között. A fővárosban a törvény 4. paragrafussa szerint közművelődési és szépitési vagy bármely más középület emelése czéljából igénybe lehet venni a kisajátítási jogot de a 3. paragrafus szerint a törvényhatósági joggal felruházott városokban ezek végett kisajátításnak helye nincs.

Ha a törvényhozás oem csak a fővárosra, hanem más városokra is megengedni akarta volna a közművelődési és szépitési czelokra, tehát egy színház czéljaira, vagy bármely középület emelése végett, tehát egy bérház építésére (feltéve, ha egy bérház a középület fogalma alá vonható) telket kisajátítani, akkor ezt bizonynyára nyíltan és világosan kimondotta volna, mint a hogy kimondotta Budapest fővárosra úéve.

Ezek alapján mély tisztelettel esedezem a Nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur előtt, mi szerint Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának a f. 1897. évi szeptember 9-én tartott közgyűlése által 345—16932. sz. a. hozott határozatnak az én tulajdonomat képező s a nagyváradi 495. sz. tkvi. betétben felvett két ház és telek, valamint a többi házak kisajátítását elrendelő részét hatályon kívül helyezni és megsemmisíteni méltóztassék.

A zene és a leánynevelés.

Különös az, hogy a hangoknak oly hatalom adatott az emberi kedély felett. Jósika.

A kedély képzés az általános emberképzésnek lényeges része. Mert a kedélynek igen nagy hatása van, a jövőndő ember fogékony-ságára a jó, szép és nemes iránt, attól függ az egyéni tulajdonok színezete a lelki élet egyensulya következkéskép az ember boldogsága is.

A kedélyképzésnek legfontosabb eszköze pedig a zene. A zeneművészet az, mely meghatja még a kevésbé tisztá szívet is, mely fokozni tudja bennünk az örömrzeteret, csillapítani a fájdalmat. A zene ki ragadja a lelket a mindennapi érzésekből, gyorsan könnyedén olyan érzelmvilágot teremt, melyben megnyugszik a gondtól zaklatott lélek s melyben igaz gyönyörűséget is talál.

Egy szép dal, egy jól előadott zenedarab szívhez szól. Elűzi a rossz az alyas gondolatot s neme sebbnek szülője lesz. Elcsitítja a bősztült indulatokat s betölti harmoniával a kedélyt. Megpuhítja még a kérges szívet is. Könnyet mosolyt fakaszt. Jobb irányba tereli az ösztönöket, az akaratot s nem egyszer nagy, szép tettek csiráját kelti életre.

Lehet-e kétségbe vonni, hogy a zenei képzést a nevelésben nem szabad elhanyagolni?

S ha szükséges a zeneoktatás az általános nevelésnél, mennyivel inkább szükséges az a speczialis leánynevelésben.

A nőnek — úgy mondják — jobban ki van fejlődve az érzelmvilága. Talán idegeesebb, természeténél fogva talán évszázados átöröklött megszokásnál fogva* őt nem annyira az értelem, mint a kedély uralja. Pillanatnyválságokban nem annyira az ész, mint a helyes érzés, tapintat vezérli, szóval szellemvilágában rendeltetésénél fogva is sokkal nagyobb szerepe van érzéseinek, mint gondolkodásának.

Ha ez igaz s ha elfogadtuk a zenét a kedélyképzés legfontosabb eszközként, be kell látnunk hogy a leánynevelésben igen fontos feladata van a zeneoktatásnak.

Egy leány, a ki zenei képzésben nem részesült, közönyös, vagy legalább nehézkes az élet szebb, idealisabb törekvései közben. Nem bír fogékonyssággal a zeneművészet, de egyéb művészetek iránt sem. Bármily jól legyen is képezve különben s bármily helyes gondolkozásu is legyen; igazán, melegen nem fog tudni lelkesedni a szépért, nem fog neki annyira viszatetszeni a hangbéli és térbeli dissonanci.

De amelyik leány helyes zenei képzésben részesült: az mindenben szereti az összehangot Finom érteke van, a nemesebb idealisab érzetek iránt s undorodik a dissonától nyilvánuljon akár érzelmekben akár hangokban, akár a külső tárgyakban. (házi perpatvar rendtelenség.)

Mondhatja valaki, hogy a zene a különben is érzékeny lányt, könnyen érzélgőssé teheti. De ez nem áll. Szép zene nem hathat kérosan a kedélyre, sokkal inkább hízélgő illetlen beszéd, vagy frivol érzélgős olvasmány. S hát csak hadd fejlődjenek az érzelmek a leányokban épp a mai rideg korban hadd tágtuljon szívük a zene hatása alatt, tisztaságuk csak nyerni fog vele. Hadd lágyuljon szívük s ellensulyozza azt a nagyon is gyakorlatias irányt mely ma már a fiatal leányoknál is jelentkezik.

Különben is az érzélgősség sohasem tett annyit kárt sem a társadalmakban, sem az intézményekben, mint a rideg közönyösség.

Eltekintve a zenének a lélekre gyakorolt tehát dlvont hatásától másrészt gyakorlati czelokbol is jó ha, a leány zenét tanul. A zene idejében lefoglalja s elvonja figyelmét sok rossz szokástól a világnak az utcának tulságos szeretetétől, mert a leány otthon is kellemesen élvezzi az időt zenélés közben s általa otthonának is melegséget ad. Később aztán marasztalólag hathat zenei tudásával a férjére, összetartólag, tisztítólag hathat vele a család tagjaira. S hogy az ilyen zeneértő és zenekedvelő családokban e házias erények, a szívjóóság természeténél

* Azt is mondják, hogy gyengébb az esze mint a férfié, meg kisebb sulyu az agya, de ezt csak nem hirdetik magunk?

talajra találnak azt, már megmondta a német költő:

„Böse Leute haben keine Lieder.“

A zeneileg képzett nő bámulatos hatást gyakorolhat nemcsak szűkebb családi körére de a társaságra is, a melyben él. Művészetével inspirálhatja környezetét, magasabb színvonalra emelheti a társalgás medrét a salaktól (pletyka, rágalom, fényezésben vetélkedés) magasabb művészeti, vagy akár emberbaráti eszméket segít szárnyra.

Persze minden nő nem lehet zeneművész. És erre nincs is szükség. Elég ha be van vezetve a szentélybe, méltányolni tudja a művészetet.

Tud és akar figyelni a zenei előadásokra s igaz élvezetet talál azokban; így ha maga nem művész is öntudatos részvételével méltánylásával emeli a művészet eredményét. S hogy az ilyen nők műveltebb, előrehaladottabb színezetet adnak a társadalomnak pl. egy hangversenyteremben: azt senki tagadni nem fogja.

Szerencse, hogy már van zeneiskolánk s a szülő nagyobb áldozatok nélkül részesítheti a leányt zenei képzésben. Ezen intézmény emelni fogja a nagyváradi társadalom színvonalát.

Mert ime Nagyvárad, mely az irodalom s a színművészet iránt mindig oly nagy érdeklődést tanusított, mely már nem egy kitűnő művésznő (Blaha, Kürty (stb.) művészetének bölcsője volt, ez a Nagyvárad, — mikor valami nagy zeneművész hangversenyt hirdetett, nagyon is kontárnak bizonyult sok művész el sem jött pártolás hián, a melyik pedig eljött, az üres erszénnyel, csalódottan távozott azon meggyőződésben, hogy Nagyváradon a zeneértő, zenekedvelő.

Mind más lesz, ha zeneértő, zenekedvelő generációt nevelünk. Főllendül a zenei élet. Nagyvárad még a zeneművészek Mekkája is lehet.

Uzv. Személy Lálmanné.

Ötven év a zárdában.

Akik előtt az élet csak addig bir becsüsel, meddig a gyönyörök hiu élvezetek bájjalal telipohárral kecsgetti őket: legfőleg egy száncalom mosolylyal ajkaikon olvastuk tegnap reggel azon megható ünnepély jelzését, mely az Orsolyazárda falai és kised templomában tegnap lefolyt!

Nem jött oda a kegyet hajhászó udvaroncok hosszú kocsisora. A szónokok nem fáradtak ki a phrasológia szótárának forgatásában; egyszerű zárdások ültek ott ünnepet, kiktől a világ mit sem remél és nekik semmit sem ad. Avagy mikép itélhet a világ, egy élet felett, mely az ő szeméi elől elzárkózva, tőle távol csendesen és zajtalanul működött Isten dicsőségére?

Mivel jutalmazhatná a világ, egy élet tevékenységét, mely ötven évvel tovább egyebet nem tett, mint nevelt valóságos és egyszerű, de hűnőket; Nagyvárad városának és az egész országnak istenfélő anyákat és kötelesség tudó vallásos hazafias tanítónőket, hűségesen ápolgatta az erényt: önmagától pedig mindent megtagadott, egyedül csak a hasznos és Istenek szentelt munkásságban találván örömet, s amely még ma is 50 év múltán a lelkiismeret ugyanazon vidámságával és nyugalomával, kötelmeinek teljesítésében ugyanazon lankadást nem ismerő buzgalommal, az összes lelki tehetségek ugyanazon elevenségével lép az oltár elé mint ifjusága virágában s jelenti ki, hogy ő nem bánta meg 50 év előtt tett fogadalmat, s kész továbbra is, élte utolsó lehelletéig áldás és áldozat lenni egy személyben, csak egyet kérvén Istentől: hogy az élet alkonyán adja meg neki a törhetetlen hűséggel remélt örök üdvösséget.

S mégis mily kedves és megható volt az az ünnepély, mely tegnap a zárdatemplom fa-

lai közt végbement. — A szeretet ült ott fényes és megható ünnepet. Fényt és diszt kölcsönzött neki a sz. bibor. — Bensőségét és melegségét pedig azon minden segélyezéstől ment tiszta szeretetből kölcsönözé, melylyel a főpásztor és atya lelki gyermekei, a mester tanítványai és ezek az ő tanítónők iránt viseltetnek.

Az ünnepély lefolyásáról a következőkben tájékoztatjuk a n. é. közönséget. Pont 8 órakor harangok zugása jelenti Schlauch Lőrincz bíbornok-püspök közeledtét, ki Fetser Antal tikkár kíséretében jött a zárda apáczautezai főbejárata elé; kocsijából kiszállván, meglátogatá az Isten különös kedvezése folytán betegségéből javuló félben levő fejedelemasszonyt, azután egyházi ruhákat öltvén magára, kíséretével a templomba vonult, ahol Fetser Antal, dr. Szemethy Géza Mayer Antal, Nyáry Ignác udvari főpapok; továbbá dr. Némethy Gyula, papnevelői lelkiigazgató, Halász Gyula, és Heilinger József tanulmányi felügyelők és Makucz Ernő zárdalelkész segédkezése mellett »Te Deum-ot« intrált, majd csendes sz. misét celebrált, mely alatt intézeti növendékek énekarának áhitat gerjesztő éneke hangolá buzgó imára az iskolai növendékek és más ájtatoskodók által zsufolásig megtelt templomot.

Sz. mise közben a 3 jubiláns, miután megelőzőleg három napi lelki sz. gyakorlattal készült e nap méltó megünnepléséhez, a bíbornok-püspök ő Eminentájának kezeiből vette magához annak sz. testét, kinek különös kedvezése folytán megérték azt az igazán ráratlan örömnapot, amelyen fogadalmak megújítása végett az Ur oltárához járulhatának.

Mise végével a bíbornok-püspök a »Veni Creator« kezdetű himnussal a sz. Lélek Ur Isten kegyelmét kérve le, az oratórium ablaka elé készített széken foglalt helyett, s itt meghallgatá, míg a három zárdaszűz tiszta érthető hangon megújítja fogadalmát, s ezzel véget ért a templomi ájtatosság.

Mise után a bíbornok a jubilánsokat ismételtén áldásban részesíté figyelmeztetvén őket a nagy, és különösen ama kegyelem nagyságára, ha a zárdában eltöltött 50 évi működésükért a világ nem is adott semmit, annál többet adott és fog adni a jó Isten, kiről tudjuk, hogy az ő nevében véghezvitt legkisebb jót sem hagyott el jutalom nélkül.

Az egyszerű, de kedves ünnepély mély hatást tett a jelenvoltakra és megerősíté bennök a meggyőződést, a keresztény felebaráti szeretet, annyi apostolat és az emberiség oly sok nemes jötevőjét nevelé e városnak és a hazának.

Isten áldja működésüket!

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Szeptember 25—26. Lóversenyek Nagyváradon

Szeptember 26. A nagyváradi áruaktár r. t. közgyűlése d. e. 11 órakor.

Szeptember 26. A tenkei ipar és gazdasági takarékegylet nagygyűlése.

Szeptember 27. Katonai lóvásár Nagyváradon.

Október 3. Tenyészállatkiállítás B.-Diószegen.

Október 4. Megyei közig. bizottsági ülés.

Október 14. Városi közügyek.

Október 15—20. Katonai ellenőrzési szemle Nagyváradon.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. e. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Autonómiai választás.** B i k á c s o n 35 szavazattal dr. H o v á n y i Gyula választott meg autonómiai képviselőül. Mivel még mind össze három plébánia szavazat íve hiányzik, bizonyos dolog, hogy egyházmegyénk világi képviselői gróf W e n c k h e i m Géza és dr. H o v á n y i Gyula lesznek.

* **A Vilmos huszárok megérkezése.** Nagyvárad új huszárijai már utban vannak Nagyvárad felé. Tegnap Szolnokon rostokoltak s ma újra felszedik a sátorfát és Nagyvárad felé lovagolnak, hova csak 27-ikén, vagy 28-án érkeznek meg. Már néhány legény meg is érkezett Nagyváradra s büszkén hegyeltek végig a főutcán, a világos kék atillában és veres csákbóban.

* **A mértékhitelítő hivatalok forgalma.** A kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy a mértékhitelítő hivatalnok ezután évenként január hó 15-ig az elmúlt év forgalmáról, jövedelméről jelentést terjesszenek fel illetékes hatóságok útján.

* **A magyar czimer használatáról.** Magyarország czimérének használatára nazve legntöbb egy miniszteri rendelet érkezett a város-hoz, Magánosok mikor miniszteri engedelmet kapnak a czimer használatára azt jól-rosszul elkészítetik, nem törődnek azzal, hogy az eredetinek megfelel-e s így sokszor a legtevesebb összeállítású czimerek tárnak a szemek elé. A miniszter mellékelve megküldte Magyarország s az egyesített czimerek színezett képét azzal az utasítással, hogy a város szigoruan ellenőrizze a jövőben annak helyességét.

* **Megtérés.** Csatáron folyó hó 26-án Király Sándor és neje Ur Zsuzsánne öt gyermekökkel együtt elhagyván a helv. hitv. hitet kath olikuszokká lettek.

* **Vizsgálat a tár-és kavics szállítás ügyében.** Említettük, hogy a Nagyvárad város pénztára kárára a sár és kavicsszállításnál elkövetett nagy csalás ügyében E m b e r Géza vizsgáló-bíró van megbizva a vizsgálat vezetésével. Ugy értesülünk, hogy a vizsgáló-bíró már megkezdte a vizsgálatot a szenzációs ügyben s már dr. Bulyovszky József polgármestert, az előzetes vizsgálat vezetőjét szintén kihallgatta. Gyorsegymásutánban az összes tanukat s a terhelteket is kihallgatják.

* **Uj orvos doktor.** Dr. G o n s o r i Béla e hó 21-én szigorlatainak befejezése után orvos doktornak avatott föl. A jeles képzettségű ifju, ki mint városunk szülőtte, közelebről is érdekel bennünket, most M i h á l k o v i c s Géza tanár mellett a II-d tanársegédi állást tölti be. Gratulálunk ifju földünk sikeréhez.

* **A pénzügyigazgatóság sürgetése.** A pénzügyigazgatóság csak nincs megelégedve Nagyvárad város adóhivatalával. Mint értesülünk, ismételve átiratot intézett Nagyvárad városához, a melyben sürgeti az adók eredményesebb, szigorubb bocsájtását és az adokezeléssel megbizott személyzet szaporítását.

* **Egy fél napig víz nélkül.** A nyáron a nagy vizpocséklás idejében többször emlegették hogy mi lesz akkor, ha egy szép napon a folytonos üzem miatt felmondja a víztelep a szolgálatot. A telep belső berendezésének ugyan mi baja sincs, de tegnap mégis víz nélkül volt 5—6 óráig a város. Délelőtt ugyanis kidobolták hogy délután 2 órától kezdve esti 6 óráig az egész városban el lesz zárva a vízvezeték, tehát minden háznál vegyenek a fél napra elég vizet. A vízvezeték elzárását az tette szükségessé, hogy a magastartálytól a városba vezető főcső ólom tömitése a tartály alatti meredek hegyoldalban meglazult valószínűleg a föld süpedése folytán. Ezt kellett kijavítani. A munkálatot dr. Bulyovszky József polgármester is

Új női és leány konfectio üzlet

a legujabb női és gyermek felöltőkkel ellátva
e hét folyamán a kis-hid mellett levő Léway-palotában (Körözs-korzó) megnyílik.

megtekintette. Természetesen sok helyen kellemlenséget okozott a vízhiány, dacára a hűvös, nedves időnek.

* **A megkilyemezett gesztenyefa.** Emlegettük a napokban, hogy a kir. ügyészség előtt álló hatalmas gesztenyefák egyikét az ügyészség ki akarta vágatni, mert elzárja a világosságot a szobáktól. Megirtuk akkor, milyen kegyetlen dolog lenne azt a sudar fát, mely valóságos disze a városnak, levágni. Rátkay József, ki szintén igen fájlalta a gyönyörű fát, már évekket ezelőtt méréseket tett s kimondta, hogy a fa semmikép sincs ártalmára a mögötte levő épülettömbnek. A mi kérésünk és a Rátkai érvei előtt aztán meghajlott az új királyi ügyész is s a halálos ítéletet átváltoztatta elzárásra, illetve arra, hogy a nagy fának csupán egyik lombos oldalát vágják le, de a gesztenyefa még így is impozáns marad.

* **Eljegyzés.** Szakáts Antal alispáni segédiktató eljegyezte özv. Szabó Ferenczné szép s kedves leányát Ágnest.

* **Vitezkedő favágók.** Nagy riadalmat okozott tegnap este a Kolozsvári utcán két részeg favágónak a hősködése, a kika kelleténél erősebben élvezték a pálinkát, egymásba kötődtek az arra járó kelők gyönyörűségére. Mire azonban a felő vashidtól oda hívott rendőr megérkezett, már minden csendes volt, elintézték egymás között dolgukat s tovább mentek.

* **Öngyilkos lakatos.** Nagy boldogságban élt Nagy-Károlyban Serly Józseflakatos, egy csinos fiatal nagyváradai leány volt a felesége, kit valósággal bálványozott. A rokonoknak azonban nem tetszett, hogy Serly Nagyváradról házasodott s egyre áskálódta csipős pletykákkal a fiatal asszony ellen. Ez végre megunva a sok bosszantást, visszament Nagy-Váradra, férje meg annyira elbusulta magát utána, hogy ivásra adta magát. A szív fájdalmát anyagi elzülés követte s végre a kétségbeesett ember a napokban agyonlőtte magát.

* **Elragadt ló.** Tegnap délután az Uri-utcán elragadt két ló, de szerencsére nagyobb baj nem történt, mivel a gimnázium kerítésébe beleütköztek s megakadtak.

* **Betörés fényes nappal.** Folyó hó 20-án Csátáron délután 2 óra tájban Szilágyi Lajos házába betörték. A tolvaj megleste a kedvező alkalmat midőn senkisémet volt otthon, kiemelte az ajtót és a házból 30 frt. kész pénzt és több darab ruhat elvitt. A rossz termésnek következményei hamar mutatkoznak, mert ilyesmi Csátáron eddig hallatlan volt. Ismerősnek kellett lennie a tolvajnak. Mi lesz még új kenyérig?

A legujabb angol olasz és Habig kalapok óriási nagyválasztékban Roth M. utóda kalap és férfidivat üzletében a hol kizárólag Karlsbadi cipők kaphatók, férfi fehérneműek nagyválasztékban és méret szerint is gyorsan készíthetők.

Feltétlenül legelőnyösebben vásárlunk Angol, Olasz, Pichler és honi kalapokat, Karlsbadi cipőket, keztyű és harisnyákat, nyakkendőket fehérneműeket stb. kizárólag Fábry Testvérek divatáru házában. Olaszi, Fő-utca (Rimanóczy-ház) hol uri divatárunkban legnagyobb választék van.

Betörés a székelyhidi adóhivatalba.

— Saját tudósítónktól. —

szept. 23.

Mint székelyhidi tudósítónk sürgönyzi, tegnap éjjel ismeretlen tettesek betörték a székelyhidi adóhivatalba.

A hatóság nyomban megindította a vizsgálatot, mely az eset részleteiről, a következőket derítette ki:

Tegnap reggel, nyolcz órakor, az adóhiva-

tal tisztviselői amint felmentek az irodába, az ajtót tárva nyitva találták.

Jobban megvizsgálták az ajtót s a zárnál vésővel történt feszítések nyomát látták. A zár tolla ketté volt törve s megállapítható volt mindjárt az első pillanatban, hogy betörést követtek el. Az ajtót nyomban lepecsételték és jelentést tettek a hatóságnak. Az innét kiküldött közegek jelenlétében ismét kinyitották az ajtókat, hogy megtarthassák a vizsgálatot.

Minden szobában érintetlenül találták a tárgyakat, csupán a pénztár szobában volt minden összevissza hányva.

A földön egy eltört vésőt és egy egész fűzér álkulcsot találtak. A ablak pokróczokkal be volt sötétítve, hogy a tettesek annál szabadabban működhessenek.

A két szárnyu hatalmas Wertheim kassza egyik része fel volt feszítve. Ugy látszik, hogy a kassza másik részének felfeszítésére nem volt idő.

Tudósítónk távirata szerint, a pénztárban több mint száz ezer forint lehetett. Hogy mily nagy összeg hiányzik, még nem derítették ki. Előbb a nagyváradai pénzügyigazgatóságtól jövő tisztviselőt várják, ki át fogja vizsgálni a naplót s így megállapítják a hiányt.

A betörők többen lehettek, mert a hatalmas szekrényt egész a szoba közepére vitték és itt folytatták a munkájukat.

Hogy milyen elővigyázók voltak, bizonyítja az a körülmény is, hogy az ablak rácscsát lefeszítették, s hogy azon esetben, ha az udvar felől megtámadtatnának, az ablakon menekülhessenek.

Az ablak szárnyait nyitva hagyták s valószínűleg örök is volt, ki figyelte, hogy nem jön-e valaki.

A vizsgálatot, a tettesek kiderítésére nézve megindították

A közuti vasut villamosa.

Szählender Károly jelentése.

A villany áram telepet a Sertés vásáron a pecze mellett tervezik, és e telep részére a sertéspiaczi térből egy mintegy 2300 ööl vagyis 8200 m² területet kérnek a várostól díjtalanul átengedtetni.

A villanyos áram vezetésére a földfeletti Troles féle vezeték rendszert kívánják alkalmazni.

Az érintő vezeték vörös réz huzalból áll és izolatorok segítségével részint vas karókon részint kereszt sodronyokon függ.

A város belsejében a vezetéki oszlopok tetszetős alaku vascsövekből a város külső részében fából lesznek előállítva; ott a hol lehetséges — de kivált a szűkebb utcákban, a vezeték kereszt sodronyokra feszíteni fog, melyek az utcasormenti házakon alkalmazott fal-kapcsokra erősítve lesznek.

A fal-kapcsoknak a házakra való alkalmazását, a vállalat igen fontosnak tartja és arra nagy súlyt fektet:

A kocsik állománya 16 villamos motor kocsiból és 6 mellékkocsiból fog állani.

A motoros kocsik nagyjában a Budapesti városi villamos vasutnál forgalomban levők mintájára fognak készülni; valamennyi kocsi 30 személy férőhellyel bir, villanyos világítással erős és hathatós mechanikai fékkel és jelző haranggal felszerelve lesz.

Mint említém, a vállalat a központi áramfejlesztő telepet a Sertéspiaczra tervezi és ott a várostól egy mintegy, 2300 ööl 8200 nagyságu teleknek ingyen való átengedését kéri.

Az áramfejlesztő telepen 8 vágányt 7 váltóval tervez, továbbá egy iroda és lakházépület, melyben az Accumulator telep, a kazán, a gőzgép és a szénraktár elhelyezést talál; egy vízűtő, és tisztító helyet. Egy motor kocsiszint, egy javító műhelyt és a telep kéményét építeni fogja.

A fővonalba esik fő utcának az a része is, a mely »Bazár szoros« név alatt város szerke ösmeretes.

Több helyről azon aggodalom nyilvánul hogy a »Bazár szorosban« vasuti vágány nem fektethető.

A vállalat által beterjesztett keresztelvények szerint a »Bazár szoros« a Weiszlovits házával 8.4 m. széles, házfaltól házfalgig. A baloldali kiemelt járda 2.0 m. a jobb oldali kiemelt járda 1.7 m. széles lévén marad a kocsit testre 5.6 m méter szélesség.

A villamos vasut vágányának tengelye a jobboldali járda szegélytől 1.6 méterre van tervezve, úgy hogy ezen tengelytől a bal oldali járda szegélyéig még 4.0 m. marad. A villamos vasut motoros kocsijai 2.0 m. szélesek, tehát a vágány tengelyétől jobbra-balra 1—1 méterrel kiállanak, mely szerint tehát a kocsik fél-szélességét, vagyis 1 métert a 4 méterből levonván, marad kocsit szélesség 3.0 m. azon ponton a hol egy vasuti kocsit egy közuti járművel találkozni, keresztelni fog.

Nem lehet tagadni, hogy a helyzet itt épenséggel kedvezőnek nem mondható, és a villamos jármű vezetőjének ép úgy mint a kocsit vagy szekér kocsissának e helyen fokozódott éberséget és figyelmet tanusítani kell, nehogy baleset történjék.

A most fennálló rendőri intézkedés, hogy t. i. a járművek csak lépésben közlekedhessenek, továbbra is feltétlenül betartandó és a villamos vasut vállalat utasítandó lesz, e helyen csak fél sebességgel közlekedni.

Intézkedésnek kell továbbá történnie az iránt is, hogy a nehéz teher szállító közuti járművek a »Bazár szorosban« ne járhasanak mert habár egy rendes kocsit a vasuti jármű mellett elfér, de nem fér el p. o. egy szénás szekér, vagy széles ugynevezet »stráf« kocsit.

Osmertelése a szerződési tervszelvényben foglalt vállalkozói feltételeknek,

A »Nagyváradit gőzmozdonyu közuti vasut részvénytársaság« a várostól az engedélyt kéri egy a város területén személy és teher forgalom közvetítésére létesítendő városi villamos vasut építésére és forgalomba helyezésére. A forgalomnak megnyitásától számított, az eddig birt engedély okmányának 30 évi meghosszabbításával, — 1960 évig; mely évben a most már meglévő és az ezután létesítendő vasut minden tartozékaival együtt a város tulajdonába, minden kártérítés nélkül, ingyen átmenni fog.

Miután a »Gőzmozdonyu közuti vasutnak« jelenleg érvényben levő és meghosszabbított kiért okmánya 1880 év július 9-én adatot ki, a meghosszabbított új engedélynek lejáratát, präzise 1960 év július 9-én volna meghatározandó.

Vállalkozó kéri, hogy a villamos vasut vezetésére szolgáló tartók, oszlopok, vezetékek, új vágányok fektetése, állomás jelező táblán, váró csernokok és az üzemhez szükséges mindennemű, berendezések elhelyezésére, a város tulajdonát képező utcákat és tereket ingyen használatba átbocsassa és a szerződés tartalmára a kizárólagosságot adja meg, vagyis hogy más vállalkozónak ugyanazon utirányokra használati jogot ne adjon; azon esetben pedig, ha újabb vállalkozó más vonalak kiépítésére engedélyt kér, az csak azon esetben adható meg, ha a jelenlegi vállalkozó az új vonalakat hasonló feltételek alatt kiépíteni nem hajlandó.

E helyen azon módosítást proponálom, hogy utirányok helyett utcák és terek elnevezése használtassék.

Mert p. o. A pályaudvar — Bémer tér az utirány. Ha esetleg, a mi nagyon kevés valószínűséggel bir ugyan, de nem lehetetlen, — Bertsey György bizottsági tag urnak annak idejében felmerült eszméje valamikor megvalósulna és egy széles ut a Muzeum utcától a Bémer térig nyitattának — akkor azon utcán közuti vasut nem volna engedélyezhető — mert ugyan azon utirány lenne, mint a melyet a főutcán végig menő tervezett vasut követ.

Vagy ha p. o. a Rhédey kerttől, vagy a marha vásártérrel a V. Velencei indó házig, a város megkerülésével, kívánatnék egy vasut építtetni, arra sem lehetne az engedélyt, kiadni mert ezen utirány is lekötve lenne.

Díjtalanul használatba való átengedést kéri

a vállalat, a Sertésvásárteren, a Pecze partján egy mintegy 2300 □ öl 8200² nagyságu területnek a központi állomás és az áramfejlesztő telep elhelyezésére. és felajánlja, a tulajdonjog előismerésül, évenként 10 koronai arany fizetését.

Erre nézve proponálni bátor vagyok, hogy az áramfejlesztő telepnek hová való helyezhető tétessék tanulmány tárgyává, és a hely valamint az átadási feltételek meghatározása tartassék fenn a vasut vonal közigazgatási bejárás bizottságának.

Reá mutatok azonban a közúti vasutnak jelenlegi üzlet udvarára. a mely talán szinte alkalmas a központi állomás és az áram fejlesztési telep céljaira és a mely talán már most is azon objectumok közé tartozik, a melyek az engedély lejártá után, a város tulajdonába átmennek.

A vállalkozó kéri, hogy a város most kijelentse, miszerint, ha a vállalkozó, más vonalak kiépítését is szükségesnek tartaná, neki az engedélyt a jelen szerződésben foglalt feltételek alatt megadja — természetesen, ha egyébként közforgalmi szempontokból kifogás nem emelhető, és ha az új vonalakra, a kormány engedélyt kinyeri.

Nézetem szerint ezen kérelem teljesíthető, azon feltétel alatt azonban, hogy a Concession időtartama ez okból meghosszabbítva nem lesz, és hogy a vállalkozó kötelezettség miszerint viszont a város kívánságára is tartozzék vonal meghosszabbításokat és kiágazásokat létesíteni. De persze csak akkor és azon esetben, ha a vállalkozó tiszta jövedelme egy bizonyos magasságot, p. o. a 6%, eléri.

Vállalkozó az építési anyagok, és szerszámok szállítására az utvám mentességet kéri. Továbbá felmentést mindennemű városi pótlék és pótladó fizetése alul 30 év alatt.

Ezen kérelemre megjegyzésem az, hogy az utvám — vagyis kövezetvám mentesség megadható és a városi pótlék és pótladó fizetése alul is felmentessék, de nem 30 évig, hanem sokkal rövidebb időre, p. o. a megnyitástól kezdve 5 évig feltétlenül, további 5 évre pedig azon esetben ha a vállalat tiszta jövedelme az 5%, nt el nem éri.

E kedvezmény ellenében kikötendő volna hogy a város közszükségletei céljára történő teher szállításoknál bizonyos kedvezmény p. o. a Megalapított teher szállítási cijkából 10% leengedés nyújtassék

Kikötendő lenne továbbá, hogy a meny nyiben a villamos vasutal terhek és áruk szállíthatni fognak, az ezek után járó díjakat és illetékeket kívánatra beszédje és a városi pénztárba beszolgáltassa.

A vállalkozó kötelezi magát a fővonalat valamint a Rhédey kertbe tervezet egyik vagy másik vonalat a kormánytól kinyerendő építési engedélytől számított 6 hó lefolyása előtt megkezdeni és egy év alatt kiépíteni a forgalomnak átadni.

Ezen terminusok alul kivételni kívánja a téli hónapokat — Októbertől Márcziusig.

Itt präcisirozandó lenne, hogy mikép értende az építés befejezése ideje?

(Folyt. köv.)

EGYESÜLETEK.

A »Szigligeti Társaság« választmányi ülése. A »szigligeti társaság« választmánya ma 24-én péntek délután 5 órakor a »Gazdasági és Iparbank« igazgatói szobájában ülést tart melynek folyamán Náményi Lajos előterjesztést fog tenni a felől, hogy mikép ünnepejjék meg Nagyvárádon a váradai színészet 100 éves évfordulóját.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A magyarországi katolikus egyházi vagyon tulajdonjoga. 800 koronával jutalmazott pályamunka. Irta Törös Kálmán egri főegyházmezei pap, érs. finevelőintézetű igazgató stb. Eger, 1897. Kiadja az egri egyházmegyei irodalmi egyesület. Ara 2 frt 50 kr.

Az igazságszerető ember érdeklődéssel ve-

heti kezébe e pályadíjjal koszoruzott művet, a fölvetett és napjainkban könnyelműen, vagy pedig vak gyűlöletből megtámadott tárgyra vonatkozólag alapos és megnyugtató oktatást és bizonyítást lel benne. Előadván a szerző a dolghoz tartozó alapelveket, megfejt és pedig nagyon helyesen azt a kérdést, ki a kath. egyházi vagyon tulajdonosa? van-e a kath. egyháznak vagyon szerző joga? s miféle törvények korlátozták a kath. egyházat e tekintetben Magyarországon? Ezután áttér műve főtételére, felsorolja s megocolja a magyarországi kath. egyházi vagyon különböző birtokcímét, a királyok, a magánosok akományait, a jószágcserejét, a bírói ítéletet, peregyezséget, vételt és elvételést. Ismerteti a kath. vallás és tanulmány s egyetemi alapokat, elmondja az egyházi vagyon rendeltetését, rövid vonásokban felsorolja a nagy jótéteményeket, melyeket a magyarországi kath. egyházi vagyon nyújtott és folyton s ezzel ellentétben rámutat az óriási károokra, miket az elvilágosítás okoz, itt felsorolja a főkegyur felügyeleti jogait e kath. egyházi vagyonnal szemben s végül a nagy javadalmak birtokainak terjedelmét mutatja ki. — Nagyon helyesen igyekszik eloszlatni a szerző azt a balvéleményt, mintha a magyarországi kath. egyházi vagyont mind a magyar királyok adták volna, holott vannak egyházak, a melyeknek vagyona felében, vagy több mint felében magánosbirtok, vagy törvényes vétel útján ered, úgy, hogy még a látszata is ki van rekesztve, hogy e vagyon állami vagyomból eredt volna. Bebizonyítja állításait a szerző történelmi alapon pedig csak 1865-ig terjedő történelmi műveke s oklevéltárakat használja s nem nézte a jól még az »Adatok az egri egyházmegye történelméhez« cz. kiadványt sem. Bunyitaynak más új egyházi történetbírókra művei előtt zintén ismeretlenek. E kis megrovást, ha a jogtörténetirő legyen történetbuvár is no meg azt, hogy Egerből jobb magyarságot várunk irány t-kintetében — csak azért tesszük, hogy a szerző ha jogtörténeti munkásságát, mint reméljük, felváltja, a mulasztást és hibákat még inkább kerülje, mert jó a jó, de a jobb mégis többet ér.

K—l.

— A »Vasárnapi lapok« melyet a »Könyves Kálmán« irodalmi és könyvkereskedési részvénytársaság ad ki, valóban oly meglepő szép kiállításban jelenik meg minden héten, melyhez a többi képes lapokat hozzá hasonlítani sem lehet. Most már, látva hétről-hétre számaikat, bizvást mondhatjuk, hogy ily kitűnően szerkesztett képes újság még a külföldön sem jelent meg eddig. S daczára, hogy ily kitűnő gondot fordít a kiadó vállalat és szerkesztőség a »Vasárnapi lapok«-ra, annak előfizetési ára oly csekély, hogy a legszegényebb család is könnyen megszerezheti. Előfizetési ára: negyedévre 2 frt, félévre 4 frt, egész évre 8 frt. — A most szeptember 19-en megjelent legutóbbi számának tartalma is oly bő, hogy 4 újság kitelnék belőle. Kiemeljük a következőket:

II. Vilmoshoz, költemény Papp Zoltán-tól. — Ave Ceasar! — ifj. Csathó Aurél-tól. — Fejedelmi vadászok. — Vilmos és Rudolf F. I.-től. — A taitai királynapok. — Idegen uralkodók Magyarországon Balogh Miklóstól. — Petőfi francziául. — A két uti társ, csevegés, Salamon Ödön-től. — Bélye, ismertetés Róna Béla-tól. — Mohács, ismeretetés Bolygó-tól. — Régi ünnep Pannonhalmán. A német császár előtt, Dogen-tól. — A jubileumi ajándék, elbeszélés Vértesi Arnold-tól. — Könyv és mosoly, regény folytatása Beniczkyne Bajza Lenké-től. — Kis postásom, költemény Erdélyi Lajostól. — A Petőfi-társaság első ülése. — Képeinkhez. — Divat. — A szerkesztői üzenetek.

Képe i: Ő felsége érkezése Tatára. — Pap Zoltán költeményének illusztrációi. — Erzsébet magyar királyné. — II. Vilmos német császár lovassági tábornoki egyenruhában. — I. Ferencz József magyar király német marsal-egyenruhában. — A királyi várbaráz Budán. — II. Vilmos német császár és I. Ferencz József magyar király, mint vadászok. A taitai hadgyakorlatokról (Paarmann dandárparancsnok jelentést tesz ő felségeiknek; a király és kísérete; főhadiszállás; a dandárparancsnok táborkarával; hadi tanács; a német császár és a király lóháton, (összesen 7 kép.) — Gauthier Emil arczképe. — II. Vilmos császár szemlét tart a gyarmatokra induló csapatok fölött. — II. Vilmos császár udvari vadászaton Németországban. — Ahol

a német császár lakik (12 kép a budai királyi vár-lakból). — Toltrajzok a hadgyakorlatokról (18 toll-rajz). — II. Vilmos kíséretének, herczeg hohlenlohe német kancellárnak, Bülov lovag államtitkárnak, Hanke lovag tábornoknak, Lucanus lovag kakinet irodafőnöknek, a német császár udvari orvosának arczképei. — A végtelenség, Hevedle Ferencz festménye, Kész a baba, Telegdy László festménye — Téli táj, Vastagh Géza festménye. — Reggeli hangulat, Mesterházy Kálmán festménye. — Frigyes főherczeg és Lobkovicz Herczeg, a két ellenséges had vezéreinek arczképe. — Ney Dávid. — Bartók Lajos, Vértessy Arnold, Bodnár Zsigmond arczképei. — A ráczkevei Árpádszobor, 3 képpel. — A taitai magyar sátor trónszéke. — Fodor József arczképe. Összesen 74 kitűnően sikerült kép.

Melegen ajánljuk a szépirodalmat kedvelő olvasóink figyelmébe a »Vasárnapi Lapok«-at, mely méltán megérdemli a pártolást.

TANÜGY.

Tanítás megkezdése a zeneiskolában.

A »Nagyváradai zenekedvelők egyesülete« által a millennium alkalmából létesített nyilvános zeneiskolában a tanítás f. hó 25-én — szombaton veszi kezdetét.

A létszám igen öröndetes eredményt tüntet fel. Míg a mult évi összes létszám 69 volt, a jelen tanévre már ez ideig 60 növendék lett felvéve; mely létszám a tanév folyamán legalább is százra fog emelkedni. A tandíj kedvezményt folyamodók, valamint — kik a párhuzamos osztály felállításával előállott tanorarend változtatás következtében ez ideig nem voltak beoszthatók — csak ezután vétetnek fel.

Az eddig beirt növendékek közül 35 leány és 25 fiu; — tanszakok szerint hegedőre: 29, zongorára: 22, czimbalomra: 6, fuvola, ének klarinetre 1—1.

Tanárokul a jelen tanévre is sikerült az igazgatóságnak Batty Endre, Molnár Károly és Vomácska József előnyösen ismert zenetanárokat megnyeri kiken kívül még Novacsek Ignác zenetanár ur lesz az iskolánál alkalmazva.

A nagyváradai zeneiskola növendékei. A nagyváradai zeneiskola növendékeinek a folyó tanév e a következők iratkoztak be: Hegedűtanulásra:

Bugyi Sándor, Detrich József, Hermann Ottó, Pecsényánszky István, Raffay Ágoston, Sehreiber János, Voit Ervin, Debreczeni Dezső, Gernerczy Gyula, Grósz József, Szőke Ferencz, Hartmann Adolf, Kepes Ferencz, Peisz Edvin, Steiner Emil, Stern József, Szemes Imre, Szenes Sándor.

Zongora, fuvolla és klarinetre:

Ertl Gusztáv (zongora), Géczy Imre (fuvola), Simon Gyula (klarinet).

Czimbalomra:

Mezey Alajos és Simon Ferencz, Barta Erzsike, Stern N., Zilahy Piroška, Varga Ilona, Földessy Margit, Fuszko Klotild, Réthy Irén, Schenker Margit, Szlofkay József, Kovalik Erzsike, Kovalik Mariska, Kovács Erzsike, Szfankovics Erzsike, Engel Valéria, Gluchsmann Rozsika, Molnár Laura, Nemes Mariska, Rozsly Margitka, Balogh Irénke, Lázár Ilonka, Lőrincz Rira, Menszáros Valéria, Detrich Emma, Kassay Matild, Bauer Margitka, Poitovszky Gizella.

Hegedűre:

Bogye Mariska, Goldstein Aranka, Goldstein Erzsike, Klein Eszter, Klein Róza, Korda Bozsika, Csák Ilonka, Fohn Ernesztin, Láposy Erzsike, Mésszáros Karolin, Szondi Erzsike.

Énekre: Lőrincz Róza.

A zeneiskolában a tanítás csak is a nap-tárban vörös betűkkel jelzett ünnepnapokon szünetel, mihől kifolyólag egyéb napokon a tanulók a zeneórákat még az esetben is látogatni kötelesek, ha más iskolánál szünet tartatnék. A leány-növendékek a hegedű és zongora tanszagnál a Nagy-Teleky utczai községi iskola, a fiú-növendékek, valamint a czimbalom tanszak összes növendékei községi polgári fiúiskola épületben — Nagypiacztér — nyerik az oktatást.

SPORT.

A nagyváradi lóversenyekről az »Egyetértés« tegnap száma a következőket írja: a nagyváradi lóversenyekre is, melyek a budapesti lóversenyek első és második napjával összeesnek, szép számmal adtak le nevezéseket. Így a bihari gátverseny 6, az akadályverseny 9, a félvér gátverseny 8, a sikversenyben 11 ló indulási jogosultsággal. A második napi félvér akadályverseny 8, a nagy akadályverseny 8, a gátverseny 13, az agarászlovak versenye 7 nevezéssel zárult. Több ismeretes alapi ló is kötelezve van; még pedig Eátyol, Tilinkó, Arc-en-ciel, Nevermind II, Etoile, Feleség, Mischna, Risico, Őszi rózsza, Clarinét, Tánczos, Sapristi, Torontál. sőt a jó Crobián is. A díjak az alagi dotációkat megütik, sőt a nagy akadályverseny 2500 koronás. Mezőnyök tekintetében is szép kilátásokkal kecsegtethetik magukat a nagyváradiak, csak azután látogatottság tekintetében ne legyen a budapesti meeting ártalmukra. Kár volt éppen ezekre a napokra kitűzni a versenyeket s egyáltalában nem tudjuk megérteni, mi indította a nagyváradi versenyintézősége arra, hogy Budapesttel konkurráljon, melyben úgy is előre láthatólag neki kell a rövidebbet húznia.

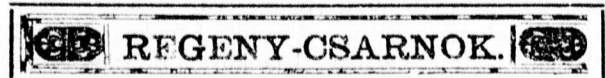
SZINHÁZ.

A mai előadás. Azoknak lesz ma jutalomjátéka, a kik mindennap egyformán játszani tartoznak, akár tragédiát adnak, akár vígjátékot, akár operettet. Ezek az emberek, a kiket találóan a művészvilág verebeinek nevezett el egykor valaki, megérdemlik tehát, hogy telt ház nézze végig a játékaikat akkor is, midőn a saját javukra játszanak. A színházi gourmandok még a jutalomjátékon kívül egy premiére gyönyöreit is végig nézhetik, hozzá még egy lokális premiéret. Ennyi etrakkzúra tehát kétségkívül telt ház fog egybegyűlni, mit úgy a ezerző Kiss Rezső, mint a karszemélyzet megérdemelnek.

Ámon Margit a mi aranyos kis művésznőnk ebben a darabban fog utóljára fellépni. Érdekességet kölcsönöz az előadásnak az is, hogy Pintér, a jeles baritonista az »Itt születtem én ezen a tájon« örökszép költeményt fogja betétül énekelni.

A babérkoszoru, melyet P. Szép Olga vasárnapi fellépte alkalmából fog kapni a Deutschféle üzletben már ki van téve s a közönség folyton szemléli és gyönyörködik benne. A szalagon a következő felírás van. P. Szép Olga dicsőségének 1897.

Ámon Margit bucsu fellépte. A társulat primadonnája. Ámon Margit ma bucsuzik el a közönségtől. Nagyváradon ezentul talán csak mint vendéget fogjuk látni e jeles énekesnőt, ki szép dalával, oly sok élvezetes estét szerzett a közönségnek. »Virág Sándor«-ban játszik egy nagyobb énekes szerepet s többet nem lép fel Nagyváradon.

VIZ ALATT.

Elbeszélés.

Irta: ROVETTA G. Ford.: S. J. 28.

Badoero igen szeretetreméltó és annyira beszédes volt, hogy a másikat nem is engedte szóhoz jutni. Praudino pedig folyvást mosolygott s míg amaz ránézett, ide-oda mozgatta a fejét, hogy legalább ily módon vegyen részt a beszélgetésben. Különbben erre nem is igen volt szükség, mert Badoero mindjárt meg is felelt a saját kérdéseire.

«Kedves anyja, a grófnő, nemde jól érzi magát. Természetesen. Helyes ennek nagyon örülök. Igazán szeretném őt megismerni. Mihelyt Vicenzán keresztül Velenczébe megyek, le fogok ott szállani, igen, azt fogom tenni. Lásna, lásna, nem ígérem ezt meg Önnek többször, mert meg akarom tartani a szavamat, de egész bizonyosan kifogok ott egyszer szállani. A fürdő idényre jött Ön Velenczébe? Nagyon jól tette; gyönyörű öszünk lesz. Tetszik egy cigaretta? — Nemde Ön egy egész hónapig it marad?

Természetesen, ha nem is az egészség miatt, hát szórakozásból, Szép szép! — Együtt megyünk a lidóra, és hogy mindjárt ezzel kezdjük legyen reggel három órakor a gőzhajón. Nem hívom most meg Önt a klubba, mert, nyáron nem megyoda senki de ha mégis kedve volna egy kis kártyázáshoz valamelyik este hát elvezeten. De sajnálom, teringettél, hogy ma, éppen ma értekeztem van. Várom gróf Potapovot a csár segédjének unokaöccsét, vele kell mennem Lutz hercegnőhöz. Önnek meg kell ismerkednie a hercegnővel. Született Oldenburgi hercegnő. Apja, mielőtt meghalt volna, nagy herceg volt és nyolcz napig uralkodott. Oh, itt Velenczében nekünk válogatott és számos idegenből álló társaságunk van. Nagyon sajnálom hogy ezt határozottan megígertem, de mit lehet tenni!? Egyébiránt még jobb, hogy ma este van, mintha holnap lenne. Minthogy ma érkezett meg, bizonyára sok tovább dolga lesz Önnek is az elrendezéssel nem is akarom tartóztatni. Tehát a viszontlátásra! Amellett, maradunk: reggel három órakor a gőzhajon találkozunk. Akkor bemutatom önt a hercegnőnek. — Igen a! — Mit gondol? Mi rokonok tegezhettek is egymást! — Megengedi nemde? — — Hol vagy szállva? A Grand Hotelban?»

«Nem az Arany Gondola szállodában.»

«Mondják, hogy ott is egészen jó lakások vannak. Az elmúlt évben ott volt egy földszintes lakás Jamagatának. Ez China és Japán konzulja. Ennek is be foglak mutatni.»

Midőn Eriprando gróf a Badoero palotából kijött, egészen boldog és szinte magánkívül volt örömeiben, s az utcán haladó embereket egy főur büszkeségével nézte le.

Ugy tűnt fel neki mintha egészen más emberré lett volna, csak a kétszázhatvan lira maradt, ugyanannyi, sőt még kevesebbnek látszott előtte, mint azelőtt. És ez a szegénység volt az, a mi a kedves fogadtatás és a Badoero által felajánlott tegeződés örömét elrontotta, azon tegeződést, melyre azelőtt legmerészebb álmaiban is alig mert gondolni. De hát így szokott az lenni ebben a rossz világban, ha ez ember elérte a legszebbet és legjobbat, akkor az ismét elveszti minde varázsát, minden ingerét.

Nagyon sajnálom hogy azt a határozott ígéretet tettem, hogy bemutatom magamat Leutz hercegnőnek, Potapov grófnak és Jamagata konzulnak, mert ha ez kétségtelenül szerencse is reám nézve, de meg van a maga árnyoldala. Hogyan jöhetek én ki kétszázhatvan lirából ily előkelő társaságban? Annyira előkelő, hogy ezzel szembe még a nagy Badoero is csekélynek tűnt fel előtte és D' Abala asszony egészen közönséges egyéniségnek látszott. Es ha aztán egy szép napon Piuschio ur úgy három óra tájban a gőzhajon mellé állana állat megfogná és a vasutnál elnyerendő állásáról szólna neki, éppen mialatt ő egy nagyherceg ivadékával és a menyei bizodalom konzuljával beszélget? Es ha unokatestvére Badoero csakugyan eljönne Vicenzába? —

(Folyt. köv.)

Igazságszolgáltatás.

Hírek a törvényszékekről.

A kir. törvényszék büntényítő osztályánál mára a következő ügyek vannak tárgyalásra kitűzve:

Sulyos testi sértés vétségével vádolt Rotonyi Lajos büntette.

Lopás büntetével vádolt Togyinka Togyer büntette.

Sulyos testi sértéssel vádolt Puszkár Togyer vétsége.

Lopás büntetével vádolt Pelle Togyer és trsa büntette.

Hamis bukás vétségével vádolt Rozenfeld Sándor vétsége.

TÁVIRATOK.

Vilmos császár Kornistenben.

Budapest, szept. 23. (Saj. tud. táv.) Ham-Vilmos császár ma reggel ideérkezett és a

lakosság üdvölgésétől kisérve Dohma gróffal együtt kocsin a kornisteni vadászlakba ment.

A fehérkereszt lelenchháza.

Budapest, szept. 23. (Saj. tud. táv.)

A F e h é r K e r e s z t - E g y l e t lelenchháza-nak ma dálelőtt végbement megnyitása ünnepele alkalmával Teleki Géza grof mint az egyesület elnöke a következő beszédekkel üdvözölte Ő Felségét:

Császári és királyi Felség!

Legkegyelmesebb Urunk!

Az emberi szeretet Stefánia főhercegnő Ő Fenség oltalma alatt az özvegy Kurn Jánosné által adományozott telken itt hajlékot épített a társadalom legelhagyatottabbjainak. Örömmel gyűlünk ma össze, hogy ez üdvös egylet épületének zárókövét letegyük.

Gyenge az én szavam azonban nemcsak tolmácsolására, mennyire fokozódik öröme az által, hogy ünneppé avatta e napot Felséged legmagasabb megjelenésével.

Legkegyelmesebb Urunk, kit ismert jó szíve vezérelt ma ide, ez által újabb erőt ad nekünk hogy emberbaráti és hazafias munkákat kétszerezett örömmel teljesítsük a jövőben is.

Fogadja Felséges Urunk mindnyájunk leg-hálásabb alattvalói köszönetét és engedje kegyelmesen, hogy szívem mélyéből kívánjam, a mi az egész ország buzgó fohászaként, hangzik Felséged felé, hogy a könyörület és irgalom atyja szeretett királyunkat felséges családjával egyetemben egészben és boldogságban soká, soká éltesse! Éljen!

Ő Felsége a király így válaszolt,

»A Fehér Kereszt-egylet hivatásának egyik legnemesebbjét töltötte be, midőn a szánalomra méltó névtelen kisedek részére itt nemcsak menhelyet, hanem valóban oltont létesít.

Örömmel jöttem tehát ezen első országos lelencház zárkötéltételének és felavatásának ünnepélyére és köszönetet mondok mindenk előtt. Az egylet védasszonyának, de mindazoknak is egyenként és összesen, kik ezen régóta uelkülözött alkotás megvalósítására oly szép eredménynyel közreműködtek.

Adja az isteni gondviselés, hogy minél kevesebb védelme legyen ezen háznak, de hogy azok, kiket gondozásába fogad, majdan a társadalom hasznos tagjaivá váljanak!

Görögország hitelezői.

Budapest, szeptember 23. (Saj. tud. táv.)

Kölni hírek szerint, mint a Köln. Ztg. írja: A görög hitelezők helyzetéről ismételten felmerült s legújabbán Sir Edgar Vincent által is képviselt az a nézet, hogy a hatalmaknak a görög hadi kölcsönért valamely módon jót kellene állaniok, könnyen kimagyarázható a görög kormány és az emisszióra számító görög bankárok előbbi óhajából. Kétséges, hogy több hivatalnem hajlandó volna-e ilyen intézkedésre. Németország snmmi esetre sem menne bele. A pénzügyi ellenőrzése tényét felhasználják arra, hogy a görög hitelezőkben teljesíthetetlen remények el vesszenek. Görögország általános pénzügyi helyzetét a háboru jelenléte igen rosszabbra fordította, teherviselési képessége semmi esetre sem nagyobb, mint 1896-ban volt s mit akkor a hitelezők és Görögország között kötött párisi egyezményben az előbbieket elegendő biztosítással jelöltetik meg, azt fogja most is a kormány alapul venni. Azon tul terjedő várakozások azonban kilátás nélkül valók. A hitelezők helyzete különben a pénzügy ellenőrzésben fekvő ama szavatosság által, hogy valóban megkap-

ják, a mit ígérnek nekik, jelentékenyen javul. Ha pedig ez az eset beáll, ugy ezt egyes egyedtől a német kormány hathatós közreműködésének köszönhető, a melynek feladata egyes államok sajátságosan elnéző felfogása mellett éppen nem könnyű és csak megnehezítettnek, ha Németország olyan követelésekre csábítatná magát, a melyek gyakorlatilag nem vihetőkre szüül.

Egyetemi ifjak felvonolása.

Budapest, szept. 23 (Saj. tud. távirata.)
Archolmból írják. A király tegnap délben a kastély udvarán a svéd egyetem 1.500 hallgatójának felvonulását fogatta, a kiknek szóelője a királynak a svéd egyetemi hallgatók hódolatát tolmácsolta. Este disz bál volt, melyre 3000 meghívót bocsátottak ki.

Elsült ágyu.

Budapest szeptember 23. (Saját tud. táv.)
Grünbergből írják a »Galathea« hadi hajó fedélzetén egy ágyu szétrobbant, mely 4 matrózot megölt és egy tiszt-kabint szétrobbolt.

Botrány a Reichsrathban.

Budapest, szeptember 22. (Saját tud. táv.)
A Reichsrath elnökválasztás ülésén a botrányok óriásilag megújultak. Badenit a Schönerer párt a legádázabb czimkekkel illetve Kathreint elnöknek választván feléje kiáltottak: »legyen átkozott ivadékaival, áruló, gazember.« S ez estig így tartott, azt hiszik, hogy a reichsrath egy hétnél tovább nem üléseshetik.

A szerb király kitüntetése.

Budapest, szeptember 23. (Saj. tud. táv.)
A spanyol regens-királyné a szerb királynak a III. Károly-rend nagycsillagját adományozta és a kíséret több tagjait rendjelekkel tüntette ki.

Muraviev nyilatkozata.

Budapest, szeptember 23. (Saj. tud. táv.)
Athénből írják (Haas) Muraviev gróf orosz külügyminiszter a pétervári orosz követnek kijelentette, hogy tudomása szerint az európai koncert befejezettnek tekinti misszióját. Görögország most már a saját felelőségére hozza minden határozatát.

Szmolenszky tábornok utasítást kapott hogy Voloba menjen.

Tüntető körmenet helyett diszgyűlés.

Budapest, szept. 22 (Saját tud. távirata.)
Az egyetemi ifjuság a tervezett tüntető körmenet helyett diszgyűlést tart s Vilmos császárt táviratilag hódolattal üdvözlök.

Felkelők harca.

Budapest, szeptember 23. (Saj. tud. táv.)
Londonból írják: A Reuter-ügynökség jelenti a haddai mollák-nak Blood tábornok tábora elleni támadásából: Az ellenség este 9 órakor kezdte meg a tüzelést és ismételt kísérletet tett, hogy három oldalról benyomuljon az angol táborba. Az ellenség azon a tájon, a hol a tisztek sátorai voltak, heves tüzelést adott. Egészen a hegyi ütegekig nyomult elő az ellenség zárt sorokban. Sok halottuk csak 10 rőfnyire a tábori sánczoktól feküdt. Daczára a vad támadásnak, az angoloknak csak egy halottjuk és 19 sebesültük volt. Hétfőn Saffrey tábornok a momendek tábort támadta meg Ziafaluban, a Muhumdölgö keleti részén elfoglalta a falut, szétrobbolta erődített tornyait és szép rendben vissza vonult. Az ellenségekhez tömegekben jött le a hegyekről és igyekezett a

visszavonulást megakadályozni. Két angol tiszt és 8 ember megsebesült, köztük egy tiszt és 6 ember súlyosan.

Oriási tüzvész.

Budapest, szept. 28. (Saját tud. táv.)
Palermóból írják, az éjjel nagy tűz ütött ki a molón a nagy raktárban, a melyben fa volt elraktározva. A tűzoltóság és az egész helyőrség dolgozik a tűzlokalizálásán, a mely még mindig ég.

A fiumei szerencsétlenség okozója

Budapest, szeptember 22. (Saj. tud. táv.)
A fiumei szerencsétlenség okozója immár kétségtelen, hogy az »Ika« hajó kapitánya volt. Egy intelligencia nélküli ember, ki fejét vesztette legelőször menekült. Kihallgatása után nyomban letartóztatták.

Elsülyedt hajó.

Budapest, szept. 23. (Saj. tud. távirata.)
A »Cuxhavencz Tagblatt« szerint a háborgó tenger az »S 26« torpedó hajót faránál fogva fordította fel, délelőtt 9 óra 48 perczkor, az elbai első világító hajónál. A csónak egy óra mulva elsülyedt. A legénységkől kilenczen megmenekültek. Ha az időjárás lecsendesül hozzá fognak a kiemelési munkálatokhoz.

Veres kakas.

Budapest, szept. 22. (Saj. tud. távirata.)
Ma kilencz órakor a soroksári utcái dohánygyár kigyuladt; de hamar eloltották.

KÖZGAZDASÁG.

A hegyközség gyűlése. A nagyvárad hegyközségi birtokosok választmánya által a birtokosság rendes őszi közgyűlése határidejűl 1897. évi október hó 3-ik napjának d. e. 10 órája a város ház tanácsstermébe kitűzetvén, erről a hegyközségi birtokosokat azon felhívás mellett értesitem, hogy a közgyűlés tárgyát:

1. a f. évi általános szüret idejének megállapítása,
2. a hegyközségi rendtartás 11 és 23 szakaszainak módosítása.
3. a hegyközségi rendtartás alapján a Hegyi rendészet végrehajtása tárgyában készített utasítás fogja képezni s hogy az érdemleges határozat hozatal végett a kik R. 12 § rendelkezéséhez képest 40 birtokos jelenléte szükséges.

Kelt Nagyváradon a hegyközségi birtokosok választmányának 1897. évi szept. 22-én tartott ülésében B o r d é Ferencz, vál. jegyző.

A menetsebesség fokozása az érmihályfalvi vasuton. A személyszállító vonatok csatlakozásának megfelelőbbé tétele szempontjából szükségessé vált, hogy a magyar királyi államvasutak némely vonalain megállapított eddigi legnagyobb menetsebesség magasabbra emeltessék. Megengedte ennél fogva a kereskedelemügyi miniszter, hogy a menetrendek kidolgozásánál a nagyvárad-érmihályfalvi vonalon harminczöt, kilométernyi legnagyobb menetsebességet vehessen óránkint alapul a magyar kir. államvasutak igazgatósága.

Bikaárjegyzék. A földművelésügyi miniszter megküldte az állami tenyészetekbe, valamint az országos törzskönyvbe bejegyzett magán tenyészetekben rendelkezésre álló és eladó tenyészbirkák számáról, fajtajáról és áráról szóló kimutatást Biharmegyének.

A miniszter megjegyzi, hogy a szegény községeknek hajlandó bikákat, a bábolnai és a simmentheli bikákat kivéve, kedvezményesen áron és három féléves részletfizetés kötelezettsége mellett is átengedi.

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. szeptember 23-án.
Magyar aranyjáradék 4% — — — — — 121.50
Magyar koronajáradék — — — — — 99.40

Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	121.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	102.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	121.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	97.75
Almélési jog megváltási kötvény	—	—	100.75
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	—	—	98.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	—	—	155.—
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	141.25
Oszták járadék papírban	—	—	101.75
Oszták járadék ezüstben	—	—	101.75
Oszták járadék aranyban	—	—	124.50
Oszták korona járadék	—	—	101.50
1860. oszták államsorsjegyek	—	—	144.25
Oszták magyar bankrészvény	—	—	940.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	393.50
Oszták hitelintézeti részvény	—	—	353.60
Páris vista	—	—	339.75
20 márkás arany	—	—	953.—
Német bírod lmi márká	—	—	58.75
London viste	—	—	119.75
Páris vista	—	—	47.47 1/2
20 márkás arany	—	—	11.72

SZERKESZTŐI POSTA.

Bere Imre. Helyben. Beküldött verse ugyan még nem üti meg mértékünket, de annyi tehetséget tüntet fel egyes helyein, hogy a legszebb remény-nyel biztathatjuk önt költői pályájára nézve. Hogy valamenyire segítségére legyünk önképzésében, meg-szujuk, hogy ez a cím»Az ok« egy kissé elvont homályos Grai vers számára A »zenér« rossz magyar szó melyet ezentul használni nem szabad. Ez a kép is nehézkes:

„Kérdezd meg a vizen uszó habot
Alája hullámcsoznakot ki tolt?”

NAGYVÁRADI SZINKOR.

Bérlet 143-ik szám.

Bérlet 143-ik szám.

Páratlan.

Páratlan.

az arad-nagyvárad-i szintársulat által.

Nagyvárad, 1897. évi szeptember 24-én

A karszemélyzet jutalomjátékaul:

Itt először:

Virág Sándor.

Eredeti népszínü énekekkel és tánczczal. Irta: Kiss Rezső.

S Z E M É L Y E K.

Bedő János telkes gazda	—	—	—	Bács.
Julis } leányai	—	—	—	P. Sz. Olga.
Kata }	—	—	—	Ámon Margit.
Özv. Virág Sándorné	—	—	—	Lubrinicz Julia.
Sándor fia	—	—	—	Pintér I.
Pali, fia	—	—	—	Keszler.
Kabay Imre	—	—	—	Tompa Kálmán.
Csinos borcsa	—	—	—	Horvát Paula.
Lábszj csizmadia	—	—	—	Kövessy Albert.
Pista, fia	—	—	—	Hegyesi.
Szenty plébános	—	—	—	Czakó.
Matyi, szolgafi	—	—	—	Pesti K.
Egy paraszt	—	—	—	Némethy.

Kezdeté 7, vége fél 10 órakor.

Székely Irén jutalomjátéka.

Holnap szombaton, bérletfolyamban:

A k é k a s s z o n y.

Nagy Operette.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Olcsó tisztán kezelt
HEGYI BOROK
eladók

50 literen felüli mennyiségben, hec-toliterenként 30., 36., 40., 50., és 60 forintért szállítanak 1880-iki egy liter 60 kr., 1883-iki 60 kr., 1885-iki 50 kr., 1886-iki 50 kr., 1887-ik 30 kr., 1888-iki 36 kr.

A hordók előállítás árban számí-tatnak és 6 héten belől visszavétnek a borok után vét mellett szállítanak. A borok tisztaságáról és valódiságáról ke-zeskedem.

Becses megrendelésüket kérem,

271 15—0

tisztelettel

Czegléd Sándor

Zöldfa-Szálloda bérlelője.

1897-1898.

Az igen tisztelt vevőközönség szives tudomására hozom, hogy vásárlási utamból visszatérve raktáram a legujabb kész **női- és gyermek-felöltőkkel** valamint **színes** és **fekete** ruhaszövetekkel dusan van felszerelve és hogy azokat

feltűnő olcsó árban árusítom.

Tisztelettel

FLEGMAN ÁRMIN

Nagyvárad, Zöldfa-utcza elején.

224-22-50

Aurora legujabb gallérformájú őszi felöltő	—	6 frttól kezdve.
Niobe közönséges őszi gallér	— — —	1 frttól „
Dora jó őszi kabát	— — —	4 frttól „
Jambó finom posztó télikabát szövet bélés	—	9 frttól „
Krull jó bolyhos télikabát szövet bélés	—	6.25 „
Corsó legelegánsabb télikabát szövet bélés	—	11 frttól „
Carla gyönyörű szőrme gallér	— — —	9.50 „
Carla hosszú szőrme gallér	— — —	18 frttól „
Brünn jó őszi szövet duplaszéles	— — —	22 krtól „
Trylbi legujabb 120 széles divatszövet	—	65 krtól „
Jászay kitűnő 120 széles női posztók	—	70 krtól „
Házi vászon női fehérneműnek való 1 vég	—	6.85 kr
Creas vászon női fehérneműnek való 1 vég	—	4.40 kr
Junó vászon mindenre alkalmas 1 vég	—	2.70 kr
Polgár vászon legjobb ami létezik lepedő és lábra- valónak való $\frac{9}{8}$ széles egy vég 30 rőf	—	5.90 kr

Szőnyeg, paplan, matrác, függöny, berliner kendők, posztó kendők, női és férfi kész fehérneműk, **verseny nélküli olcsó árban.**

➡ **Mérték utáni szövetruhák már 15 frttól kezdve.** ➡